

RESULTATEN PER SOORT

Na vijf jaar monitoring hebben we dit jaar voor het eerst de beschikking over gewogen indexen. Wat dit precies inhoudt staat elders in deze Mededelingen beschreven. Grofweg komt het er op neer dat de berekende indexen steeds nauwkeuriger de landelijke trends benaderen. Ook dit jaar hebben we weer de beschikking over twee verschillende indexen per soort:

- De presentie-index. Deze staat voor het aantal onderzochte watertjes per telgebied waarin een soort aan- danwel afwezig is.
- De abundantie-index. Deze staat voor het gemiddelde van de aantalklassen (0, 1, 2, 3) in de wateren waar de soort ooit is waargenomen. De index begint standaard in het eerste jaar van monitoring op honderd en de toe- of afname wordt dus relatief ten opzichte van het eerste jaar weergegeven.

voldoende telgebieden

Helaas zijn nog niet alle soorten met voldoende telgebieden in het meetnet vertegenwoordigd om een betrouwbare index te geven. Van acht soorten hebben we inmiddels wel al meer dan 20 telgebieden en dus ook een stevige basis om uitspraken te doen over de landelijke trend. Van deze acht soorten hebben we hiernaast de het verloop van de indexen in een grafiek weergegeven. In onderstaande tabel staat bij iedere soort aangegeven hoeveel telgebieden er in totaal in het meetnet aanwezig zijn waar de soort ooit is waargenomen, en hoeveel er daarvan ook in 2001 zijn onderzocht.

soort	totaal	2001
Vuursalamander	2	2
Alpenwatersalamander	39	21
Kamsalamander	44	23
Vinpootsalamander	11	8
Kleine watersalamander	123	67
Vroedmeesterpad	6	1
Geelbuikvuurpad	3	1
Knoflookpad	9	5
Gewone pad	128	59
Rugstreppad	31	16
Boomkikker	11	5
Heikikker	31	11
Bruine kikker	139	71
Groene kikker-complex	136	72

salamanders

Alle vier de watersalamanders vertonen tussen 1997 en 1998 een toename gevolgd door een afname, in zowel de presentie- als de abundantieindex. Deze afname zet bij de alpenwatersalamander, kamsalamander en vinpootsalamander (niet

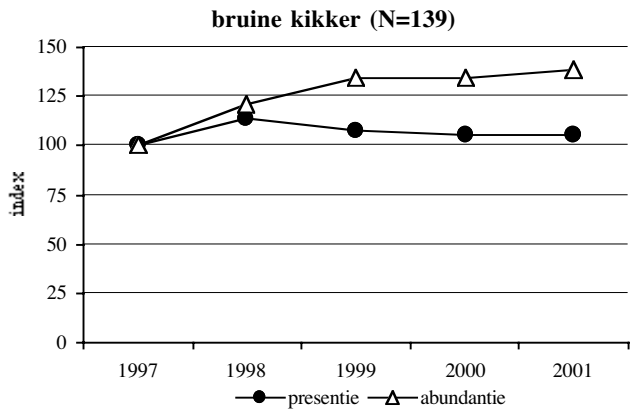
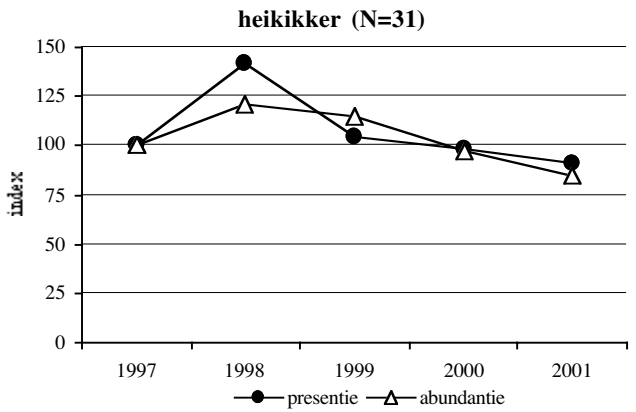
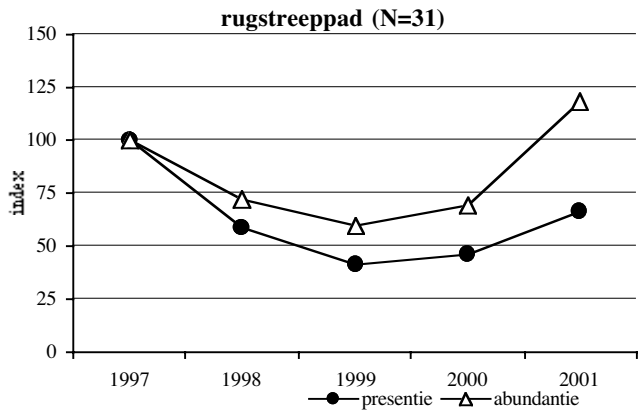
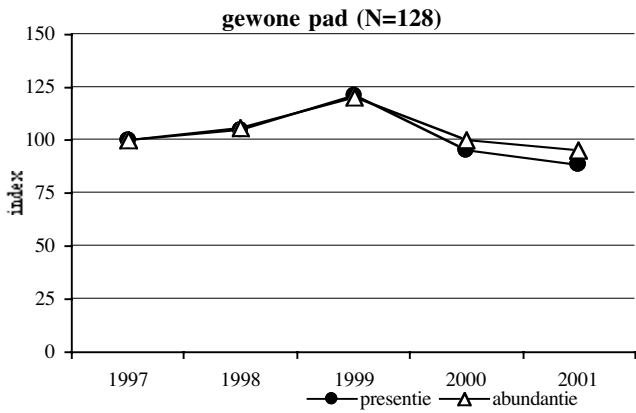
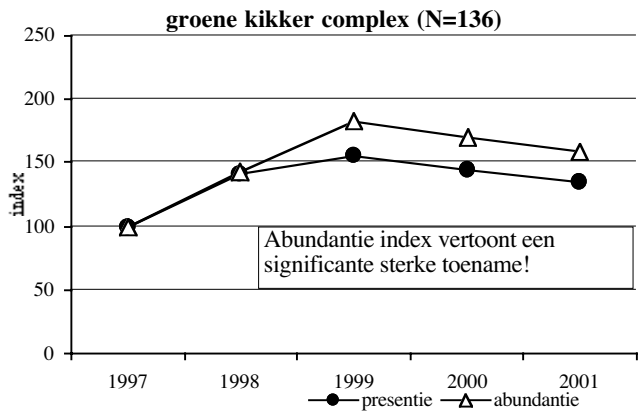
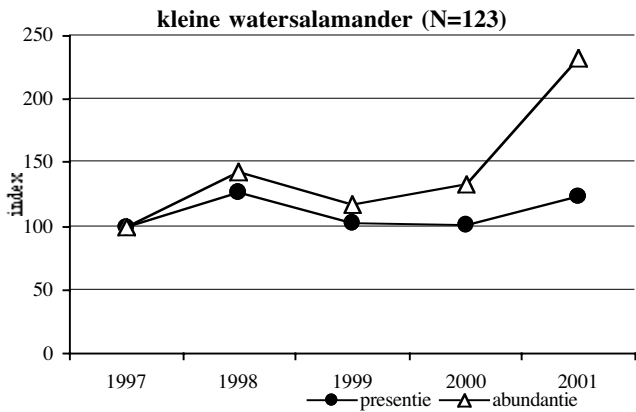
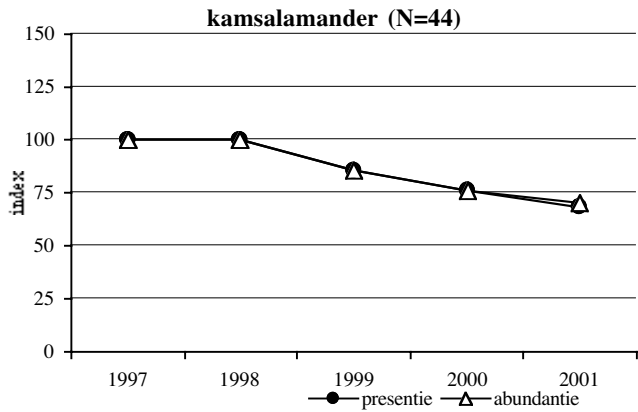
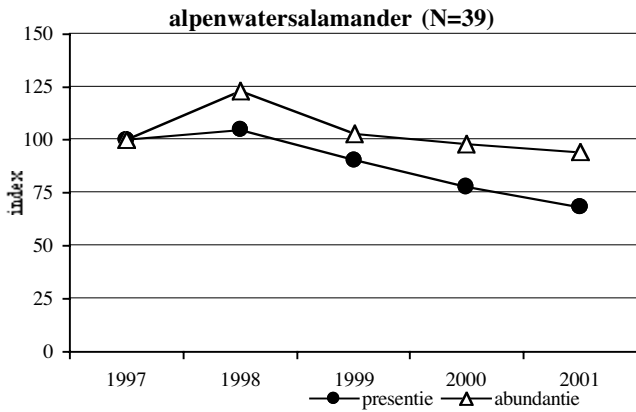
weergegeven) door tot en met 2001. De kleine watersalamander daarentegen neemt de laatste twee jaar juist weer flink toe (let op de grotere schaal van de grafiek!). Opvallend daarbij is dat voornamelijk de aantallen dieren per watertje toenemen en dat het aantal door de soort bezette watertjes deze trend met enige vertraging lijkt te volgen. Dit zou je ook verwachten, ervanuitgaande dat bij een populatietoename eerst het aantal dieren toeneemt en vervolgens de jonge aanwas daarvan gaat zwerven en in andere wateren terecht komt, waardoor ook de presentie-index toeneemt. Het is mogelijk nog iets te vroeg om nu te gaan filosoferen over de oorzaken van deze toe- en afnames. Maar we houden ons aanbevolen voor suggesties.....

padden

De trend van de gewone pad neemt na een kleine opleving in 1999 weer licht af tot en met 2001. Maar over het geheel genomen lijkt hij min of meer stabiel te blijven. Bij het bestuderen van de index van het laatste jaar moeten we echter enige voorzichtigheid betrachten aangezien de trend van deze 'vroeg soort' beïnvloed kan zijn door het uitvallen van enkele vroeg telrondes in 2001, als gevolg van de MKZ-crisis. Hier komen we in de volgende *Mededelingen* op terug. De rugstreppad zal hier, als 'zomerse soort', minder last van hebben. Na een aanvankelijke afname is deze soort zich goed aan het herstellen, zowel in aantallen als in het aantal bezette wateren. Mogelijk dat de natte winters en warme zomers van de afgelopen twee jaar hier aan bij gedragen hebben. Ook hier is weer te zien dat een populatietoename begint bij een toename in aangetroffen dieren per water, waarna het aantal bezette wateren langzaam ook toeneemt.

kikkers

Van de echte kikkers zijn de heikikker, de bruine kikker en het groene kikkercomplex voldoende in het meetnet vertegenwoordigd om een betrouwbaar beeld van de huidige trend te verkrijgen. Ook van de verschillende soorten van het groene kikkercomplex zijn voldoende telgebieden in het meetnet aanwezig. Maar de trends daarvan zijn helaas niet betrouwbaar. Deze vertonen namelijk allemaal een gigantische toename, die voornamelijk te wijten is aan het feit dat de laatste jaren meer mensen naar het onderscheid tussen de groene kikkers hebben gekeken dan de jaren daarvoor. De trend van het 'groene kikker complex' is een stuk betrouwbaarder en vertoont ook een toename. Voor de abundantie-index is deze toename zelfs statistisch significant. De heikikker laat na een korte bloei in 1998 een kleine maar gestage teruggang zien. Ook de bruine kikker kent die kleine opleving in 1998, maar

daarbij zet de abundantie-index de positieve trend voorzichtig voort, terwijl de presentie-index vrij stabiel blijft. Geen echte schrikbarende verschuivingen dus in het bruine-kikkerbestand van Nederland.

de rest

Naast deze acht wat algemenere soorten, zijn natuurlijk juist de wat zeldzamere soorten nog interessanter om te volgen. Helaas hebben we van de meeste hiervan simpelweg nog niet voldoende gegevens om een trend te kunnen vaststellen. Maar daar wordt aan gewerkt. Zo zit, als alles naar wens verloopt, de vuursalamander vanaf het komende seizoen integraal in het Meetnet. Dat wil zeggen dat alle Nederlandse populaties dan in het meetnet vertegenwoordigd zijn. Rob Gubbels, die al jaren de meest bekende Nederlandse populatie in het Bunderbos voor zijn rekening neemt, is voornemens om samen met anderen, ook de

Vijlenerbos-populatie onder zijn hoede te nemen. Ook enkele locaties in het oosten van het land, waar slechts oude waarnemingen van bekend zijn, worden vanaf komend seizoen vrijwel allemaal onderzocht of de soort nog aanwezig is. En zo ja, dan wordt daar meteen een telling voor het Meetnet Amfibieën op touw gezet. Voor deze soort zal trouwens een ander type index worden berekend, waarbij het aantal aangetroffen individuen wordt geïndexeerd. Net zoals dat bij het Meetnet Reptielen gebruikelijk is.

Voor de soorten geelbuikvuurpad, vroedmeesterpad, boomkikker en knoflookpad wordt in het kader van de betreffende soortbeschermingsplannen reeds gemonitord, of gaat dat binnenkort gebeuren. Zodra deze gegevens in het meetnet zijn opgenomen, kunnen we ook uitspraken doen over de toestand van deze soorten in Nederland.

BEDANKT!

Evenals voorgaande jaren willen we ook nu weer alle veldmedewerkers van het Meetnet Amfibieën bedanken, die het afgelopen seizoen de moeite hebben genomen om bij nacht en ontij hun telgebiedje te bezoeken, en die ook nog hun gegevens aan ons hebben doorgegeven. Helaas ontbreken er in dit rijtje wat oudgedienden, die vanwege de MKZ afgelopen jaar niet hebben kunnen lopen. Hopelijk dat het dit jaar wel allemaal weer wil lukken. We rekenen op jullie!

Kees Akkermans, Mai Arets, Jacques Backus, René Beijersbergen, Maria Belloni, André van de Berg, Guus van den Berg, Albert Grote Beverborg, Jo Bindels, Fred de Blom, Roy Boels, J. G. Boland, Ben Bontjer, Jeroen Brandjes, Harry van Buggenum, Nico Buiten, Luciën Calle, Pepijn Calle, Raymond Creemers, Domin Dalessi, Jeroen van Delft, Sandra Dobbelaar, Martijn Dorenbosch, Dick van Dorp, Jan Luc van Eijk, Rita Flaes, Wybe Gaikema, Fons Geers, Rob Geraeds, Rob Gubbels, Eveline Hamelink, Jacqueline van Heek, Rein v.d. Heiden, Jeroen Hensgens, Sjaak Herman, Sibert Hoeksma, Nanning-Jan Honingh, Paul van Hoof, Stephan Huijgens, Frenk Janssen, Ingo Janssen, J. de Jonge, Olaf op den Kamp, Mevr. F. Kamzol, Chris van Kempen, Georg Ketting, Cees Klep, Y. Kluit, Marlies Konsten, Frans Koolen, Frans Kuenen, Ben v. 't Land, Olaf Langendorff, Mevr. A Liebrechts, Henk Mathijssen, Tom v.d. Meij, Trudy Mennen, Dhr. Merijnussen, Piet van Merrebach,

Rob Meulenbroek, Dhr. H. Monteiro, Hans Moonen, Marcel Nijnatten, Lei Paulssen, Egbert Pullen, Sjaarel Ramaekers, Jeroen Reinhold, Arnold van Rijsewijk, C. van Rijswijk, J.C. Roodzand, Dhr. R. Rooijackers, Victor van Schaik, Piet Schoor, Bob Schoor, John Sips, Harald Smeets, Roy Spiertz, Frank Spikmans, E. Stijnman, Erik Theunissen, Dhr. P. Timmermans, Tom Tjassing, Henk Tragter, Marc Uittenbogaard, Thijs Vader, Jan Vandewall, Herman Veerbeek, Piet van de Velde, Martien Vennix, Jeanne Verheugt, mv. A van Vilsteren, André Westendorp, L. Westerhof, Erik de Wilde, Theo Wiskamp, Awie de Zwart.

